

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บ้านด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัด

นครราชสีมา

Creative tourism development in Ban Dan Kwian, Chok Chai District,

Nakhonratchasima Province

กรกช ตราชู¹, กชกร ศรีทวงษ์², ณัฏฐติษฐ์ ดิษฐวิวัฒน์กุล³, ณัฏฐพัชร มณีโรจน์⁴
^{1,2,3} นักศึกษาหลักสูตรการท่องเที่ยว

⁴ อาจารย์ประจำหลักสูตรการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์ และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

ABSTRACT

This research aimed to study the potential of creative tourism resources and to propose the creative tourism developments for Dan Kwian Community in Chok Chai District, Nakhon Ratchasima Province for improving their own community. There were 14 key informants chosen by purposive and snowball sampling. In-depth interview and participant observation were used in data collection methods. SWOT analysis and data analysis were used in data analysis methods. The result of the research showed that the potentials of tourism resources were provided such as Mun River, pottery, traditions, culture, community lifestyle, and community accommodations. Additionally, there were 6 parts of creative tourism developments including the development of tourist attractions for each age groups, tourism and information accessibilities, facilities, community accommodation improvement, focusing on creative tourism activities, focusing on the host management, and the development of integrated marketing communication marketing.

Keywords: Development, Tourism, Creative Tourism

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บ้านด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 14 ราย โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง และใช้เทคนิคการเลือกแบบลูกโซ่ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ด้วย SWOT และเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย พบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีศักยภาพ ได้แก่ แม่น้ำมูล การทำเครื่องปั้นดินเผา ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในชุมชน และมีที่พักแบบสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน ส่วนแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มี 6 ด้าน ได้แก่

พัฒนาสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายกับทุกช่วงวัย การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว รวมถึง การเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ปรับปรุงที่พักแบบสัมผัสวิถีชีวิต ชุมชน เน้นการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมมากขึ้น การบริหารจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวเน้นการท่องเที่ยวโดยชุมชน และพัฒนาการตลาดการสื่อสารแบบบูรณาการไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว เป้าหมายท่องเที่ยว

คำสำคัญ: การพัฒนา, การท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

บทนำ

ประเทศไทยมีนโยบายการสร้างมูลค่า ผลิตภัณท์จากผลผลิตของชุมชน เป็นนโยบาย แห่งชาติ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 เป็นเรื่องของการ พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสู่การพัฒนาอย่าง ยั่งยืน เน้นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) โดยเปลี่ยนแปลงมิติสำคัญ 3 มิติ ได้แก่ 1) เปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้า เชิงนวัตกรรม 2) เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศ ด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วย เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม 3) เปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้น ภาคบริการมากขึ้น โดยการเติมเต็มด้วยวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และพัฒนาต่อ ยอดความ ได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบเป็น 5 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มอาหารเกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ 2) กลุ่มสาธารณสุขสุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ 3) กลุ่มเครื่องมืออุปกรณ์อัจฉริยะ และ ระบบเครื่องยนต์ 4) กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยี อินเทอร์เน็ต 5) เทคโนโลยี และอุตสาหกรรม

เป้าหมาย เช่น กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง (ไทยรัฐ, 2559)

กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์เป็นการสร้าง มูลค่า และคุณค่าเพิ่มในสินค้า โดยชุมชนด้านเกี่ยวเนื่อง อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา มีชื่อเสียงในเรื่อง ของเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นชุมชนที่มี ขนาดใหญ่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำมูล เรียนรู้การทำ เครื่องปั้นดินเผาจากชาวเขมร ชาวข่า และสืบทอด จากบรรพบุรุษ จากอดีตจนถึงปัจจุบัน จนกลายเป็น อาชีพหลักของคนในชุมชน ด้านเกี่ยวเนื่องเป็นชุมชนที่มี ทรัพยากรทางธรรมชาติ และทรัพยากรทาง วัฒนธรรมที่ดี โดยปัจจุบันได้มีการพัฒนารูปแบบ ผลิตภัณท์จากการปั้นภาชนะที่ใช้ในครัวเรือนมาเป็น เครื่องประดับ ของตกแต่งบ้าน จัดสวน ตลอดจน เป็นสินค้าส่งออกไปขายยังต่างประเทศ เป็นที่รู้จัก ทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ อีกทั้งยังสามารถสร้าง รายได้ให้กับคนในชุมชน ด้านเกี่ยวเนื่องนั้นมียุทธศาสตร์ในการผลิตเครื่องปั้นดินเผาได้สวยงาม มีรูปแบบที่โดดเด่นและหลากหลาย อีกทั้งสามารถนำมาพัฒนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ ดังคำขวัญของ จังหวัดนครราชสีมา เมืองหญิงกล้า ผ้าไหมดี หมี่

โคโรราช ปราสาทหิน ดินด่านเกวียน (สำนักงาน
เทศบาลตำบลด่านเกวียน, 2559)

การเดินทางท่องเที่ยวในอดีตมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อการพักผ่อน แสวงหาความสุข แต่ปัจจุบันนักท่องเที่ยวมีความต้องการที่เพิ่มขึ้น มีแนวโน้มสนใจในเรื่องของการท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยว หรือ การมีส่วนร่วมในแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งนักท่องเที่ยวยังให้ความสนใจในเรื่องของวัฒนธรรม ภูมิปัญญาที่ท้องถิ่นรวมถึงวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น เน้นการเรียนรู้จากเจ้าของภูมิปัญญาในท้องถิ่นทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ตรงเพื่อรับการตอบสนองของนักท่องเที่ยว ชุมชนได้นำวัฒนธรรมที่มีอยู่ มาออกแบบเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยว มีการจัดการชุมชนที่ดี แต่ไม่ทำให้ทำลายระบบนิเวศ และความดั้งเดิมของวัฒนธรรม เป็นการสืบทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวทำให้ชุมชนเกิดความยั่งยืนจึงได้เกิดการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ คือ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (มุทริกา พุกษาพงษ์, 2554)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเดินทางเพื่อมุ่งหาประสบการณ์ใหม่ นักท่องเที่ยวสนใจศึกษา และต้องการได้รับประสบการณ์ ได้สัมผัสความเป็นอยู่ที่แท้จริงจากแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเน้นในเรื่องการทำกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวชุมชนนั้น ๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับตัวนักท่องเที่ยวเองผ่านการทำกิจกรรม ที่ออกแบบโดยชุมชนซึ่งที่มีอยู่ใช้ทรัพยากรภายในชุมชนนำมาสร้างให้เกิดคุณค่า และสร้างสรรค์เป็นกิจกรรม

ทางการท่องเที่ยวที่มีประโยชน์ เพิ่มรายได้ให้กับชุมชน และยังสามารถที่จะนำมากระจายรายได้ให้แก่ชุมชนซึ่งการท่องเที่ยวแบบนี้นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ที่เกี่ยวกับชุมชน รวมไปถึงการได้เรียนรู้ความเป็นอยู่การดำเนินชีวิตของคนในชุมชนที่แตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรม (Binkhorst, 2006) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้ผู้เดินทางมาเยือนได้พัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ของตน ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่เป้าหมายที่ได้ท่องเที่ยว กิจกรรมที่มีหลากหลาย การทดลองใช้ชีวิตตามแบบอย่างผู้คนในชุมชน

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ชุมชนด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวคิดของ Richards and Raymond (2000) อธิบายว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งไปสู่ความผูกพันและประสบการณ์อันแท้จริง ซึ่งได้มาจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้านศิลปะ และวัฒนธรรมเฉพาะของพื้นที่ ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis รวมถึงวิเคราะห์ถึงปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ได้แก่ องค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่อยู่ภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้แนวคิดของ Buhalis (2000) มี 6 ด้าน ประกอบไปด้วย สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ที่พักในแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมทางการท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และการตลาด

การท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยว ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดความสนใจและเดินทางเข้ามา เป็นแนวทางในการส่งเสริมด้านการตลาด รวมถึงประโยชน์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับและความต้องการของนักท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาดัชนีภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บ้านด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บ้านด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บ้านด่านเกวียน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผา เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ประชาชนชาวบ้าน ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และประชาชนในพื้นที่ รวม 14 ราย
2. การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) และใช้การคัดเลือกแบบลูกโซ่ (Snowball Selection) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ที่มีความยินดี และสมัครใจเป็นผู้ให้ข้อมูลเท่านั้น
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบของการสนทนา (Conversation) และการ

สังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกเป็น 2 แหล่ง ได้แก่ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการค้นคว้าข้อมูลเอกสารทั้งหน่วยงานของภาครัฐบาล และภาคเอกชน ประกอบด้วย หนังสือ บทความวิชาการ บทสัมภาษณ์ผ่านสื่อ รายงานประจำปี รายงานการวิจัย เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล เริ่มต้นด้วยการตรวจสอบการสัมภาษณ์ใช้การตรวจสอบโดยผู้ให้ข้อมูลหลัก (Member Checks) ผู้วิจัยอ่านสรุปผลการสัมภาษณ์ทุกครั้งเมื่อจบประเด็น เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตรวจสอบว่าข้อความที่ผู้วิจัยบันทึกตรงกับที่จดบันทึกหรือไม่ รวมถึงมีข้อความอะไรเพิ่มเติมให้ประเด็นมีความสมบูรณ์ ต่อมาเป็นการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่างกลุ่มของผู้ให้ข้อมูลหลัก และวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแหล่งปฐมภูมิ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ นำมาจำแนกประเภทของข้อมูล และสรุปรายงานผลการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอตามวัตถุประสงค์

1. ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่หมู่บ้านด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา จำแนกเป็น 3 ลักษณะ มีดังนี้

1.1. ทรัพยากรทางธรรมชาติ ได้แก่ เป็นหมู่บ้านริมฝั่งแม่น้ำมูล ป่าชุมชน เป็นต้น ซึ่งแม่น้ำมูลเป็นแหล่งน้ำสำคัญของชุมชน ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการทำนา แต่ในบางพื้นที่จะประกอบอาชีพทำไร่ และประกอบอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผา โดยดินด่านเกวียนมีคุณสมบัติพิเศษ คือ มีแร่เหล็กผสมอยู่ในดิน ดินที่ชาวบ้านนำมาใช้ในการปั้นเป็นดินเหนียวเนื้อละเอียดคุณภาพดี ที่ขุดขึ้นมาจากริมฝั่งแม่น้ำมูล เนื้อดินปั้นง่ายต่อการขึ้นรูป ทนทานต่อการเผา ไม่บิดเบี้ยวเสียทรง หรือ แตกหักง่าย และเมื่อเผาด้วยความร้อนสูง แร่เหล็ก และแร่ธาตุอื่นๆ ที่เป็นส่วนผสมจะหลอมละลายเคลือบผิวภาชนะไปในตัว ทำให้ได้เครื่องปั้นดินเผาที่มีสีเป็นธรรมชาติ และมีลักษณะเป็นสีส้มทึบมันวาวที่เป็นเอกลักษณ์ของเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน เมื่อเคาะจะมีเสียงดังกังวาน สามารถนำมาออกแบบเป็นกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยวได้ โดยเรียนรู้จากการเริ่มหมักดิน การนวดดิน การปั้น การตาก และการวาดลาย อีกทั้งยังเป็นการเรียนรู้ถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชน มีความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์ และมีเอกลักษณ์ของงานเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน

1.2 ทรัพยากรประวัติศาสตร์ ได้แก่ ด่านเกวียนเป็นตำบลที่ขึ้นอยู่กับอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา เดิมอำเภอโชคชัยเป็นเมืองหน้าด่าน

เรียกว่า ด่านกระโทก อยู่ในเส้นทางการค้าระหว่างโคราชกับเขมร และเรียนรู้การทำเครื่องปั้นดินเผาจากชาวข่า เป็นชาวเขาเผ่าหนึ่งตระกูลมอญ-เขมร ซึ่งได้อพยพ และมีการตั้งถิ่นฐานเดิมเข้ามาหากินในดินแดนแถบนี้ ได้นำดินจากแม่น้ำมูลมาปั้นเป็นภาชนะเครื่องใช้ในครัวเรือน ซึ่งยังคงลักษณะดั้งเดิมของกรรมวิธีการปั้น สามารถจัดเป็นกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมร่วมกับคนในชุมชน โดยนำภูมิปัญญาที่มีอยู่มาถ่ายทอดให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

1.3 ทรัพยากรวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชุมชน ได้แก่ งานบุญเดือน 3 ทำบุญข้าว งานเลี้ยงศาลตาปู่ด่านเกวียน รำโทนถวาย การปั้นดินเผาด่านเกวียน และที่พักโฮมสเตย์ สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษา เรียนรู้กรรมวิธีในการผลิตเครื่องปั้นดินเผา และได้รับประสบการณ์จากการร่วมทำกิจกรรมกับคนในชุมชนอย่างแท้จริง

2. การวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ชุมชนด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ชุมชนด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ที่พัก กิจกรรมการท่องเที่ยว การบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีดังนี้

2.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจการท่องเที่ยว

2.1.1 จุดแข็ง มีศูนย์การเรียนรู้ และจัดแสดงผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา ชาวบ้านมีอัธยาศัยที่เป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว ชุมชนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ การปั้นดินเผาที่คุณสมบัติไม่เหมือนที่อื่น โดยดินของชุมชนด้านเกวียนจะมีธาตุเหล็กผสมอยู่ ทำให้เครื่องปั้นที่เผาออกมาจะมีสีส้ม ฤทธิ์มันวาวที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเครื่องปั้นดินเผา ด้านเกวียน พัฒนารูปแบบการผลิตภัณฑภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือนมาเป็นสินค้าของชุมชน ตลอดจนเป็นสินค้าส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เป็นที่รู้จักของทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ

2.1.2 จุดอ่อน หมู่บ้านยังขาดการดูแลทำให้เกิดความเสื่อมโทรมพื้นที่ภายในชุมชน บางส่วนยังไม่มีรับการดูแลจากหน่วยงานในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับชุมชน ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความแปลกใหม่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวตามยุคตามสมัย กิจกรรมไม่มีความหลากหลาย และขาดการออกแบบรูปลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ

2.1.3 โอกาส พฤติกรรมนักท่องเที่ยวต้องการศึกษา เรียนรู้ภูมิปัญญาของชุมชน ศิลปะ ประเพณีทางชุมชนที่มีอัตลักษณ์เฉพาะเพิ่มจำนวนมาก หน่วยงานเทศบาลคอยสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนทั้งความรู้ และงบประมาณ

2.1.4 อุปสรรค จังหวัดนครราชสีมา แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อีกมากมายส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในการท่องเที่ยวใหม่ ๆ

เพิ่มขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาน้อยลง และในปัจจุบันชาวบ้าน และผู้ประกอบการไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการเผยแพร่ข้อมูลมากเหมือนแต่ก่อน เพราะนักท่องเที่ยวบางส่วนเข้ามาเรียนรู้ฟรีทำให้เกิดความเสียหายกับทางผู้ประกอบการ

2.2 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

2.2.1 จุดแข็ง มีถนนทางเข้าสะดวก มีเส้นทางที่เชื่อมโยงจากแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนไปยังแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่อื่น ๆ ที่อยู่บริเวณใกล้เคียง ชุมชนมีบริการรถจักรยานยนต์ไว้คอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยว หรือ นักท่องเที่ยวที่มาเป็นกลุ่มสามารถจองรถนำเที่ยวของสำนักงานเทศบาลชุมชนด้านเกวียน รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลผ่านเวปเพจของชุมชนด้านเกวียน

2.2.2 จุดอ่อน การบริการในช่วงเวลาอาจจะไม่เพียงพอ หากมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก

2.2.3 โอกาส หมู่บ้านตั้งอยู่บนถนนเส้นหลัก มีรถขนส่งสาธารณะวิ่งผ่าน พื้นที่มีเส้นทางในการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับพื้นที่อื่น ๆ และบริเวณใกล้เคียงนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางในเส้นเดียวกันได้

2.2.4 อุปสรรค การพัฒนาเส้นทางในชุมชน และการเพิ่มบริการในการคมนาคม การขนส่งต้องใช้งบประมาณสูงซึ่งเป็นนโยบายจากหน่วยงานภาครัฐบาลอาจจะส่งผลกระทบต่อรายได้รับจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีไม่เพียงพอต่อการพัฒนาให้เสร็จสิ้นแบบครบถ้วน

2.3 ด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยว

2.3.1 จุดแข็ง ชุมชนมีที่พักแบบ สัมผัสกับวิถีชีวิตของชุมชน และบริเวณพื้นที่ ใกล้เคียงมีที่พักค้างให้นักท่องเที่ยวได้เลือกค้างแรม ตามรูปแบบที่ต้องการ รวมถึงมีสถานที่ในการจัด ประชุมขนาดใหญ่ที่สามารถเข้ามาเรียนรู้ถึง วัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้านที่เป็นจุดเด่นของ ชุมชนด้านเกวียน

2.3.2 จุดอ่อน ที่พักแบบสัมผัสวิถี ชีวิตชุมชนภายในชุมชนด้านเกวียนบางส่วนขาด ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ เพราะ ผู้ประกอบการ หรือ คนในชุมชนยังไม่ทราบถึงการ จัดการที่พักที่สัมผัสกับวิถีชีวิต ที่พักแบบโฮมสเตย์ บางส่วนไม่มีการพัฒนา และมีสภาพเสื่อมโทรม

2.3.3 โอกาส นักท่องเที่ยวมี แนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นที่มีความต้องการเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน โดยจะนิยมเลือกการพักแรมแบบที่พักรูปแบบที่เปิดโอกาส ให้นักท่องเที่ยวพักแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบท และ วิถีชีวิตชุมชน นักท่องเที่ยวต้องการร่วมกิจกรรม ทางวัฒนธรรม และกิจกรรมเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต ชุมชนผ่านการลงมือปฏิบัติกับเจ้าของภูมิปัญญา

2.3.4 อุปสรรค อีกรั้งชุมชนอยู่ห่าง จากตัวเมืองนครราชสีมาเพียง 15 กิโลเมตร จึงทำ ให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะเข้าไปพักในเมืองที่มีความ สะดวกสบายมากกว่า นักท่องเที่ยวบางส่วน ต้องการความสะดวกสบาย จึงทำให้พฤติกรรมของ นักท่องเที่ยวเปลี่ยนไป โดยนิยมไปใช้บริการของที่ พักนอกชุมชน

2.4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่ง ท่องเที่ยว

2.4.1 จุดแข็ง มีสาธารณูปโภคขั้น

พื้นฐานที่พร้อมรองรับ และให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างครบถ้วน มีร้านอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ป้ายประวัติความเป็นมา เกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผาภายในแหล่งท่องเที่ยว มี ศูนย์การเรียนรู้หมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน

2.4.2 จุดอ่อน สาธารณูปโภคขั้น พื้นฐานที่ยังไม่สมบูรณ์ทำให้นักท่องเที่ยวอาจจะ ไม่ได้รับความสะดวกสบายเท่าที่ควร เช่น ห้องน้ำ โยมสเตย์มีสภาพที่เก่าชำรุดถนนในหมู่บ้านแคบรถ เดินทางได้ทางเดียว เป็นต้น

2.4.3 โอกาส จังหวัดนครราชสีมา มีนโยบาย ส่งเสริม และพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐาน ของแต่ละอำเภอ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับ ประชาชนในพื้นที่ รวมถึงนักท่องเที่ยวที่เดินทางมา ท่องเที่ยว

2.4.4 อุปสรรค การส่งเสริม และ การพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐานนั้นใช้งบประมาณ สูง ซึ่งเป็นงบประมาณจากส่วนกลาง ดังนั้นการ ดำเนินการรองรับงบประมาณจากหน่วยภาครัฐบาลจะ ใช้เวลานานกว่าจะได้รับการจัดสรรงบประมาณใน การพัฒนา และบางปีได้รับงบประมาณสนับสนุนที่ ไม่เพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนาทางชุมชน

2.5 ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

2.5.1 จุดแข็ง มีกิจกรรมการ ท่องเที่ยวที่เป็นการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่เป็น เอกลักษณ์ของชุมชนด้านเกวียน และยังมี การ ออกแบบกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วน

ร่วมในกิจกรรมท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่
ของชาวบ้านชุมชนด่านเกวียน

2.5.2 จุดอ่อน ในปัจจุบัน
ผู้ประกอบการ หรือ คนในชุมชนบางส่วนไม่ค่อยได้
ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเรียนรู้ หรือ การฝึก
สาธิตการทำเครื่องปั้น เพราะผู้ประกอบการได้รับ
ความเสียหายจากนักท่องเที่ยว โดยหน่วยงาน
ภาครัฐบาลไม่ร่วมกันรับผิดชอบ และในเรื่องการ
ส่งเสริมการตลาดยังไม่มีความตั้งใจเพื่อดึงดูดความ
สนใจได้มากนักเท่าที่ควรไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว
กลุ่มเป้าหมาย

2.5.3 โอกาส พฤติกรรมของ
นักท่องเที่ยวเปลี่ยนจากการเยี่ยมชมพื้นที่อย่าง
เดียว หรือ เลือกรซื้อสินค้าที่ระลึกอย่างเดียวแล้ว
เดินทางกลับ เปลี่ยนเป็นนักท่องเที่ยวบางส่วน
ต้องการที่จะศึกษา และเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมใน
กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อรับประสบการณ์ตรงจาก
กิจกรรมการท่องเที่ยว และกิจกรรมต่าง ๆ ที่อยู่ใน
พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

2.5.4 อุปสรรค พื้นที่ใกล้เคียง และ
พื้นที่เชื่อมโยงมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่คล้ายคลึง
กัน ดังนั้น จึงต้องนำเอกลักษณ์ อัตลักษณ์
ออกแบบของชุมชนมาเป็นจุดเด่นในการทำกิจกรรม
การท่องเที่ยว

2.6 ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

2.6.1 จุดแข็ง มีความร่วมมือร่วมใจ
ของคนในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิง
สร้างสรรค์ มีการร่วมกลุ่มผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผาใน
ชุมชน เพื่อการผลิตการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิต
เครื่องปั้นดินเผาของชุมชน ชุมชนมีการจัดการ

ส่งเสริมการขายสินค้าของที่ระลึก โดยมีการ
ระเบียบอย่างเป็นกลางให้กับตัวผู้ประกอบการ และ
มีการเข้ามาดูแลจัดสรรการผลิตให้เหมาะสม

2.6.2 จุดอ่อน ขาดการส่งเสริม
การตลาด และการสื่อสารการตลาดเพื่อจูงใจให้
นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว องค์ความรู้
บางส่วนไม่ได้รับการสืบทอดต่อกับเยาวชนคนรุ่น
หลัง เพราะวัยรุ่นส่วนใหญ่มักเดินทางเข้าไปทำงาน
โรงงาน หรือ ไปยังต่างจังหวัด อาจจะเป็นเพราะ
การผลิตผลิตภัณฑ์รายได้ที่ไม่แน่นอนจึงทำให้คนรุ่น
หลังหันหน้าเข้าไปทำงานบริษัท

2.6.3 โอกาส นโยบายหน่วยงาน
ภาครัฐบาลระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และ
ระดับประเทศให้การสนับสนุน ส่งเสริมการเป็น
ชุมชนท่องเที่ยวโดยมีการจัดงานประจำปีขึ้นทุก ๆ ปี
นอกจากนี้มีการจัดการองค์ความรู้ การปรับปรุง
การผลิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัด
นครราชสีมา เป็นศูนย์ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการ
ผลิตเครื่องปั้นดินเผาเพื่อส่งเสริม และเพื่อเพิ่ม
นโยบาย 4.0 ของรัฐบาลให้ชุมชนเป็นผู้ประกอบการ
โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นฐานการผลิต และ
เพื่อเปิดโอกาสในการประชาสัมพันธ์ สามารถดึงดูด
นักท่องเที่ยวให้เข้ามาเพิ่มขึ้น

2.6.4 อุปสรรค ขาดการร่วมมือ
ของหน่วยงานรัฐบาล ในเรื่องของการ
ประชาสัมพันธ์ อีกทั้งระบบเศรษฐกิจในช่วง 2-3 ปี
ที่ผ่านมา เกิดความซบเซา ส่งผลกระทบต่อ
ผู้ประกอบการ และคนในชุมชน ทำให้ขาดรายได้
และปิดกิจการลง

อภิปรายผลการวิจัย

การสำรวจทรัพยากรการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ชุมชนด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีทรัพยากรการท่องเที่ยวมีศักยภาพ และมีทรัพยากรที่หลากหลาย ที่สามารถนำมาออกแบบเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ได้ และสิ่งดึงดูดใจในพื้นที่ ได้แก่ แม่น้ำมูล และป่าชุมชน ทั้งนี้ เป็นเพราะมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ เพราะชุมชนมีขนาดใหญ่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำมูล ซึ่งเป็นลำน้ำสายหลัก ทั้งนี้ คนในชุมชนมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ฝั่งทิศตะวันออกหมู่บ้านอยู่ติดกับริมแม่น้ำมูล ลักษณะเฉพาะของดินที่มีธาตุเหล็กผลมอยู่ ง่ายต่อการขึ้นรูปทนทานต่อการเผาแตกหักง่าย ซึ่งมีคุณสมบัติแตกต่างจากที่อื่น ทำให้เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนมีลักษณะเป็นสีส้มฤทธิ์มันวาวที่เป็นเอกลักษณ์ของเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน มีทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ ได้แก่ ในอดีตเคยเป็นที่พักของกองเกวียนบรรทุกสินค้าต่าง ๆ และเป็นเส้นทางการค้าขายระหว่างโคราชกับเขมร และเรียนรู้การทำเครื่องปั้นดินเผาจากชาวข่า (ชาวเขาเผ่าหนึ่งตระกูลมอญ-เขมร) เป็นชนพื้นเมืองเดิมที่มีถิ่นฐานอาศัยอยู่แถบลุ่มแม่น้ำโขง ชาวข่าส่วนใหญ่ได้อพยพจากถิ่นฐานเดิมเข้ามาหากินในดินแดนแถบนี้ และได้นำดินมาปั้นเป็นภาชนะไว้ใช้ในครัวเรือน และมีการสืบทอดจนกลายเป็นที่รู้จัก มีทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตชุมชน ได้แก่ การปั้นดินเผาด่านเกวียน งานบุญเดือน 3 ทำบุญข้าว และงานเลี้ยงศาลตาปู่ด่านเกวียน รำโทนถวายเป็นต้น สอดคล้องกับ

รายงานของ พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล (2553) ศึกษาเรื่อง การศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี กล่าวว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการนำเสนอวิถีชีวิต การดำเนินชีวิตตามแบบวิถีชาติพันธุ์ท้องถิ่น โดยมีขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมเป็นแบบดั้งเดิมเหมือนในอดีต มีเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ เป็นแหล่งเครื่องปั้นดินเผาที่สำคัญแห่งหนึ่ง รวมถึงการรักษาวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญอยู่

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า มีเส้นทางเดินทางที่สมบูรณ์สะดวกสบาย และยังเป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงจากแหล่งท่องเที่ยวชุมชนด่านเกวียนไปยังแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่อื่น ๆ ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงได้อีกด้วย มีบริการรถรางเพื่อเยี่ยมชมกิจกรรมรอบ ๆ พื้นที่ชุมชนด่านเกวียน ส่วนการเดินทางเข้ามายังชุมชนมีบริการรถจักรยานยนต์ไว้คอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะชุมชน และองค์การส่วนท้องถิ่นให้ความสนใจกับการท่องเที่ยวที่สามารถนำรายได้มาสู่ชุมชนจึงได้ร่วมกันพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้สะดวกต่อการเดินทางเข้าออก และจัดบริการการขนส่งเพื่ออำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับรายงานของ สอดคล้องกับรายงานของ รัฐภาพร เลิศโกถานนท์ และวิเชียร เลิศโกถานนท์ (2555) ศึกษาการพัฒนาศักยภาพชุมชนบ้านเหมืองงูให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีการคมนาคมขนส่งที่สะดวกสบายในการเดินทาง โดย

พิจารณาจากระยะทางที่เป็นจุดศูนย์กลางของการท่องเที่ยวมายังแหล่งท่องเที่ยววันนั้น

ด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ที่พัก และโฮมสเตย์ภายในชุมชนด้านเกวียนบางสวนขาดประสิทธิภาพของการบริการจัดการ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะผู้ประกอบการ หรือ คนในชุมชนยังไม่ทราบถึงการจัดการที่พักที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตที่ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะโฮมสเตย์บางส่วนไม่มีการพัฒนา และมีสภาพเสื่อมโทรม อีกทั้งชุมชนอยู่ห่างจากตัวเมืองนครราชสีมาเพียง 15 กิโลเมตร จึงทำให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะเข้าไปพักในเมืองที่มีความสะดวกสบายมากกว่า สอดคล้องกับรายงานของกาญจนา สุคันธสิริกุล (2558) ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการตลาดบริการของโฮมสเตย์ที่ได้รับรองมาตรฐานในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ที่พักในแหล่งท่องเที่ยวขาดมาตรฐาน มีข้อเสนอแนะให้ผู้ประกอบการการพัฒนาที่พักให้มีมาตรฐานอยู่เสมอ มองหาอัตลักษณ์ของกลุ่มเพื่อสร้างความแตกต่างด้านบริการ ได้แก่ อาหาร กิจกรรม สถานที่ท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถแข่งขันด้านราคา กับคู่แข่งได้ การพัฒนาสภาพแวดล้อมของโฮมสเตย์ ได้แก่ สถานที่ พักผ่อน นั่งเล่น สถานที่ทำกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน ความสะอาดของสถานที่พัก และปลอดภัย การอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่มีความสมบูรณ์ในระดับหนึ่ง และสถานที่บางส่วนอาจจะ

ไม่ได้รับความสะดวกสบายเท่าที่ควร เช่น ห้องน้ำโฮมสเตย์มีสภาพที่เก่าชำรุดถนนในหมู่บ้านแคบรถเดินทางได้ทางเดียว ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ส่วนกลาง โดยผู้ประกอบการต่างคนต่างดูแลกิจการของตนเอง นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวน้อยลงส่งผลให้ความถี่ของการใช้งานจากนักท่องเที่ยวน้อยลงผู้ดูแลจึงไม่ให้ความสำคัญ รวมถึงบการพัฒนาในแต่ละปีของหน่วยงานภาครัฐบาลไม่เพียงพอต่อการทำโครงการให้เสร็จสิ้นคร่าวเดียวกัน สอดคล้องกับรายงานของ สุปราณี อุดมผล (2557) ได้ศึกษาบริบทชุมชนเพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนในเขตอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกมีความจำเป็นในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ สถานบริการนักท่องเที่ยว บริการข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก และร้านบริการเครื่องดื่ม ห้องน้ำที่ได้มาตรฐาน

ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว พบว่า รูปแบบของกิจกรรมยังไม่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวให้เข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมยังไม่มีความหลากหลาย ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะขาดทักษะการออกแบบกิจกรรม ขาดข้อมูลการสำรวจตลาด หรือ ความความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมฝึกปฏิบัติ หรือ มีส่วนร่วมในการผลิต การปั้นเครื่องปั้นดินเผา หรือ วัสดุตกแต่งต่าง ๆ ที่ทำจากดินด้านเกวียน สอดคล้องกับรายงานของ ปิรันธ ชินโชติ และธีระวัฒน์ จันทร์ทิพย์ (2559) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการ

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง กล่าวว่าการกิจกรรมการท่องเที่ยวจะพยายามสร้างความแปลกใหม่ รวมถึงการทำกิจกรรมที่ได้ความสนุกเพลิดเพลิน แต่ต้องได้เรียนรู้ไปด้วย ซึ่งคนในชุมชนและผู้ประกอบการพยายามสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ๆ แหล่งท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน

ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว พบว่าแรงงานการผลิตเครื่องปั้นดินเผาขาดแคลนเยาวชนรุ่นหลังได้เข้ามาเรียนในเมือง และเข้าทำงานในบริษัทเอกชนมากกว่ากลับเข้ามาทำงานชุมชนบ้านเกิด หรือ ทำงานในพื้นที่บ้านเกิด จึงทำให้ไม่เกิดการสืบทอดภูมิปัญญา และการถ่ายทอดการผลิตสินค้าของชุมชน ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะรายได้จากการทำงานเอกชนมีมากกว่า และมีความแน่นอนมากกว่า รวมถึงช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาเศรษฐกิจตกต่ำทำให้นักท่องเที่ยวไม่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน รวมถึงยอดการซื้อสินค้าที่ระลึกลดน้อยลงจึงทำให้คนในชุมชนหันไปทำงานในโรงงาน สอดคล้องกับรายงานของ วรณวิมล ภู่นาค (2558) ได้ศึกษาศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา กล่าวว่า ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการได้รับประโยชน์โดยคนในชุมชนไม่มีการรวมตัวกันเพื่อประกอบธุรกิจร่วมกัน

พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว พบว่าชุมชนด่านเกวียนนั้นมีชื่อเสียงเป็นอย่างมากในฐานะที่ผลิตเครื่องปั้นดินเผาได้สวยงาม มีรูปแบบที่โดดเด่นหลากหลาย และออกแบบกิจกรรมให้

นักท่องเที่ยวได้ฝึกปฏิบัติการปั้นดิน เเผาภาชนะหรือ ดินเผารูปแบบอื่น ๆ รวมถึงการนำภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาออกแบบเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะชุมชนผลิตสินค้าที่ระลึกเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมถึงการออกแบบกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติการปั้นภาชนะ และปั้นดินรูปลักษณะต่าง ๆ สอดคล้องกับรายงานของ ปัญจลักษณ์ หรีร์ักษ์ (2556) ได้ศึกษาการออกแบบ และพัฒนารูปแบบเครื่องประดับดินเผาด่านเกวียน พบว่าเครื่องปั้นดินเผาประเภทเครื่องประดับร่างกายสามารถนำมาพัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความแตกต่าง ได้แก่ สร้อยคอ สร้อยข้อมือ ต่างหู เข็มขัด ทำขึ้นเพื่อจำหน่าย โดยเริ่มจากการเลียนแบบเครื่องประดับลูกบิด โดยใช้ดินปั้นเป็นก้อนกลมคล้ายลูกบิดแล้วเจาะรู การสร้างสรรค์ ลวดลายมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับความถนัดของช่างตกแต่งด้วยวิธีการกลวดลายจากเครื่องมือที่หาได้ใกล้ตัว มักจะเรียกกลวดลายนั้น ๆ ตามชื่อเครื่องมือ ได้แก่ ลวดลายกันเข็ม ลายใบเลื่อย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชม และมีส่วนร่วมกับการปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชนรุ่นหลังในการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน พัฒนารูปแบบของ

สินค้าที่ระลึกการท่องเที่ยวให้ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยใช้อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ชุมชนเป็นฐานในการผลิตสินค้า บริการ เพื่อสร้างความโดดเด่นและแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ

1.2 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เพิ่มเส้นทางเข้าออกแหล่งท่องเที่ยวและขยายเส้นทางภายในชุมชนให้กว้างขึ้น โดยเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวในตำบลต่าง ๆ และแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง บริการรับส่งนักท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงการบริการการขนส่งเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และไปกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น

1.3 ด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยว จัดการอบรม และให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับจัดการที่พักโฮมสเตย์ ที่พักแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบท และวิถีชุมชนให้กับชาวบ้านในชุมชน ส่งเสริม และสนับสนุนให้ชาวบ้านในชุมชนจัดที่พักแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบทเพื่อไว้รองรับนักท่องเที่ยว

1.4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ เพื่อเป็นประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ และนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว โดยจัดทำแผนพับ บ้ายสื่อความหมายเป็นภาษาต่างประเทศ

1.5 ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมโดยใช้อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของชุมชนเป็นฐานการออกแบบกิจกรรม จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในหมู่บ้าน ตำบล

อำเภอ และพื้นที่ใกล้เคียง โดยเน้นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในแต่ละกิจกรรม เพื่อสร้างประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติจริงกับเจ้าของภูมิปัญญา

1.6 ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน ส่งเสริมการทำการตลาด และการสื่อสารกิจกรรมไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย ทำฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชน พร้อมทั้งเผยแพร่ และนักท่องเที่ยวให้สามารถสืบค้นได้อย่างสะดวก จัดทำประวัติ เรื่องเล่าความเป็นมา สินค้า ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยเขียนเขียนเป็นข้อมูลลายลักษณ์อักษรไว้เป็นเอกสารอ้างอิงจากรุ่นสู่รุ่น กำหนดวันปฏิทินการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนด้านเกวียน นำเสนอข้อมูลผ่านเว็บไซต์ ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย และสะดวกมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาศักยภาพของคนในชุมชน เพิ่มทักษะในการปั้นเครื่องปั้นดินเผา และจัดฝึกอบรม โดยการพัฒนากิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมกับคนในชุมชน และเพิ่มความหลากหลายทางกิจกรรม

2.2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ สามารถเป็นลิ่งดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นได้

2.3 ศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นำประยุกต์รูปแบบของสินค้าที่ระลึกท่องเที่ยวให้ตรงตามความต้องการ

ของนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความโดดเด่น และ
แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ และจัดทำ
แผนการตลาดแบบบูรณาการให้เข้าถึงกลุ่ม

นักท่องเที่ยวเป้าหมาย รวมถึงการส่งออก
ต่างประเทศมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา สุค์ณธรสิริกุล. (2558). การพัฒนาศักยภาพการตลาดบริการของโฮมสเตย์ ที่ได้รับรองมาตรฐานใน
จังหวัดนครราชสีมา. สืบค้นวันที่ 10 มีนาคม 2560, จาก
<http://sutir.sut.ac.th:8080/sutir/bitstream/123456789/5660/1/Fulltext.pdf>
- ไทยรัฐ. (2559). ประเทศไทย 4.0 Thailand 4.0. สืบค้นวันที่ 10 มีนาคม 2560, จาก
www.admissionpremium.com/news/1377
- ปัจจุฉลภษณ หริรักรษ. (2558). การออกแบบและพัฒนาารูปแบบเครื่องประดับดินเผาตามเกวียน. วารสาร
ศิลปกรรมศาสตรวิชาการวิจัย และงานสร้งสรรด. 2(2), 207-236.
- ปรัณธ ชินโชติ และธีระวัฒน์ จันทีก. (2559). รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้งสรรดของสวนผึ้ง. Veridian
E-Journal, Silpakom University. 9(1), 250-268.
- พรทิพย์ กิจเจริญโพดกาล. (2553). การศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเพื่อส่งเสริม
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี. สืบค้นวันที่ 10 มีนาคม 2560, จาก
http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Eco_Pla_Man/Porntip_K.pdf
- มูทริกา พฤษาพงษ์. (2554). เทียวอย่างเข้าใจกับการท่องเที่ยวเชิงสร้งสรรด. สืบค้นวันที่ 10 มีนาคม 2560,
จาก <http://w3.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?NewsID=9540000080464&TabID=3&>
- รัชฎาพร เลิศโกคานนท์ และวิเชียร เลิศโกคานนท์. (2555). การพัฒนาศักยภาพชุมชนบ้านเหมืองงูให้เป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น. วารสารการจัดการสมัยใหม่, 12(1), 22-38.
- วรรณวิมล ภูนาค. (2558). ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา.
วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 26(1). 63-74.
- สุปราณี อุดมผล. (2557). การศึกษาบริบทชุมชนเพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
กรณีศึกษาชุมชนในเขตอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี. สืบค้นวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2560, จาก
www.ptu.ac.th
[%2FMeeting%2FPDF%2Finput%2Fpdf20160621155948.docx&usg=AFQjCNGLDrBgFzbsOKGAgpbFZXBwV4QkbA&sig2=kGj901oq_ns-_j4mjb52Q](http://www.ptu.ac.th/%2FMeeting%2FPDF%2Finput%2Fpdf20160621155948.docx&usg=AFQjCNGLDrBgFzbsOKGAgpbFZXBwV4QkbA&sig2=kGj901oq_ns-_j4mjb52Q)

- สำนักงานประชาสัมพันธ์นครราชสีมา. (2559). *อาณาจักรเครื่องปั้นดินเผาตำนานเกวียน อ.โชคชัย*. สืบค้นวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2560, จาก http://pr.prd.go.th/nakhonratchasima/ewt_news.php?nid=173&filename=index
- สำนักงานเทศบาลตำบลตำนานเกวียน. (2559). *ประวัติตำนานเกวียน*. สืบค้นวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2560, จาก www.dankwian.com/thai/history.php
- อมรรวดี คำบุญ และคณทัตย์ โกวรรัตนกุล. (2555). การประเมินความพร้อมทางการท่องเที่ยวของเมืองท่องเที่ยวขนาดเล็ก อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารการบริการ และการท่องเที่ยวไทย*, 7(1), 3-22.
- Binkhorst, E. (2006). *The Co-Creation Tourism Experience*.
Available: www.esade.edu/cedit2006/pdfs2006/papers/esther_binkhorst_paper_esade_may_06.pdf
- Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination in the future. *Tourism Management*.
- Richards, G. (2010). *Creative Tourism and Cultural Events*. Available:
www.docstoc.com/docs/68264727/Creative-tourism-and-cultural-events